

ĐUỐC NHÀ NAM

QUẢN-HẠT NGHỊ-VIÊN ANNAM DỐI VỚI DÂN CAO-MÊN

Cho hay thương nói thương giống là một mối tình dẫu kêu dẫu gọi, nhưng tình ấy cần phải có giới hạn mới được toàn hảo. Bốn bảo tướng người nghe rộng thấu xa đều hiểu lẽ đó, chẳng chịu vị thân vị kỷ.

Đất Nam-kỳ chẳng phải một mảnh đất Annam ở mà thôi. Ta ở chung lộn với người Cao-Mên, người Pháp, người Huê-kieu, người Ấn-độ v.v., mỗi ngày đều phải giao thiệp với người khác nói khác giống. Ta không muốn người Pháp trên đường chánh trị hoặc trong trường thương mại kỹ nghệ, phân biệt Tây Nam, thì ta cũng chẳng nên phân biệt dân Annam với dân Cao-Mên. Bất cứ là giống nói nào, hễ phải là phải, quấy là quấy, giỏi là giỏi, dở là dở, chứ chẳng nên vì lòng thương cội lòng tộc thái quá mà gặp người một gốc với mình làm phải ghen ghét, làm quấy khêu lấp, còn gặp người khác giống làm phải chẳng khen, làm quấy chê dè.

Nhơn cuộc tuyên cử ngày 7 Octobre 1928 tới đây để chọn một hội đồng quản hạt thay mặt cho dân ba tỉnh Càn-thơ-Sóc-trăng-Ba-liêu, mà ba tỉnh ấy có dân Cao-Mên nhiều, những kẻ muốn khuấy nước đục cho béo cò liền thừa dịp này mà gieo ác cảm vào lòng hai sắc dân Annam và Cao-Mên. Họ giả hình đạo đức ước ao có một vị gốc gác Cao-Mên ra tranh cử và phao ngôn rằng vị nào ra dự cử mà tuyên bố sẽ đồng ý kiến với dân viên đương kim đại biểu cho dân Annam tại Quản hạt nghị viên thì không nên mong cho vị ấy đắc cử, vì hội đồng quản hạt Annam xưa nay chẳng cái, chẳng xin đều chỉ cho dân Cao-Mên nhờ.

Khen cho kẻ ấy, miệng nói như vậy mà dám tưởng rằng cử tri ba tỉnh Càn-thơ-Sóc-trăng-Ba-liêu sẽ nghe theo. Muốn cớ động cho ai, cử việc nói theo đường thẳng nẻo ngay mà cớ động, hà tất phải nhóm lửa gần đồng rơm khô? Annam với Cao-Mên ở chung với nhau mấy chục năm nay chẳng có điều chi xích mích, nay vì một cuộc tuyên cử, bình người này bỏ người kia, mà nỡ gieo một cái mầm hận lớn, thì thiệt là chẳng có như điểm lương tâm.

Còn phao ngôn rằng chính viên đương kim đại biểu của ta chẳng hề làm việc chi cho dân Cao-Mên nhờ thì người chánh trực đều rõ là một lời vu oan.

Kia hai vị đất Cà-mau và Rạch-giá, một vài nhà tư bản tranh dành với dân có công khai phá, trong bọn dân có công khai phá ấy cũng có Annam mà cũng có Cao-Mên, các viên đại biểu của ta chẳng hề phân biệt hai sắc dân, đồng lòng ủng hộ cho Chánh Phủ rõ thấu lẽ công bình mà phân chia di sản cho dân nghèo khỏi bị ức hiếp.

Lại còn một cái bằng cớ nữa, là ngày 7 Décembre 1926 mười vị Quản hạt nghị viên Annam đồng ký tên yêu cầu Chánh Phủ miễn thuế đinh cho mấy ông thầy tu Cao-Mên (tục gọi là ông lục) ở Nam-kỳ (lời thỉnh cầu số 153, tương 149 cột thứ hai và tương 150 cột thứ nhất, trong quyển sách « Công việc làm của Quản hạt nghị viên năm 1926 »).

Bốn bảo đem ngọn « Đuốc Nhà Nam » rồi mưu sâu kế độc của kẻ toan thả câu trong nước đục cho công chúng thấy. Đến ngày 7 Octobre cử tri ba tỉnh sẽ xử kẻ ấy phải hay là quấy.

D. N. N.

Giá tiền mua báo và đăng lời rao

Báo « Đuốc Nhà Nam » bán tại
Đông-Pháp tính giá như vậy :

Một năm	12.00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50
Bán lẻ mỗi số	0.05

Qui vì muốn đăng lời rao vào
báo « Đuốc Nhà Nam » xin mời
đến địa soạn đường La Grandière số
72 thương nghị với quản lý.
Thơ từ và mandats, xin gửi cho :
Monsieur LÉ-QUANG-LIÊM đư BẦY
72, rue La Grandière
Saigon

Cùng cử tri ba Tỉnh Hậu-giang

Chiếu theo lời nghị của
quan Thống-Đốc Nam-kỳ
ngày 26 Septembre bổ điều
thứ 3 trong lời nghị ngày 11
Septembre, định rằng nơi bỏ
thăm nghị viên quản-hạt tại
quận Cầu-kê nay bãi đi.

Vậy cử tri ở Cầu-kê phải
lên Càn-thơ mà bỏ thăm.

Xin chú quí vị cử-tri chịu
nhọc lên đến Càn-thơ mà bỏ
thăm, cho trọn dân đạo dân
quyền.

D. N. N.

Cuộc Tuyên-cử

Một vị Nghị-viên Quản-Hạt thế cho
ông Ngô-văn-Huân

Ngày 7 Octobre 1928.

Ông DIỆP-VĂN-GIÁP

Cựu Hội-Đồng Địa-Hạt, diền chủ ở Đạt-Hửu
(SÓCTRĂNG)

Quyền Tuyên-Cử quí trọng lắm!

CHỖ NÊN KHINH BÍ QUYỀN TUYÊN-CỬ

Quyền tuyên cử là gì ?
Thật là một cái quyền rất quí hóa của công dân (citoyen) trong các nước Dân Chủ (République), cũng các nước Quân-Chủ Lập-Hiến (Royumes constitutionnels), đều được hưởng, để chọn cử người thay mặt cho dân trong nước, để bảo vệ quyền lợi cho dân, vì hiệp trí, hiệp sức, cùng Chánh-Phủ mà lo điều chỉnh việc cai-trị trong nước.
Quyền ấy chẳng phải tự cái vị Cầm-quyền Chánh-Trị trong các nước lập ra để dùng cho dân hưởng. Quyền ấy là quyền của dân Đại-Pháp khởi đầu lập đảng trước hết, từ năm 1789, là năm dân Pháp đánh đổ đảng Quân-quyền lần thứ nhất. Từ đó sau, lần lần dân các nước trong hoàng-vô mới nói theo gương ấy lập thành Dân-chủ. Hiện nay, bên Châu-Âu Châu-Mỹ, không còn có mấy dân-tộc còn phải chịu dưới quyền Quân-Chủ nữa.

Từ ngày dân Pháp lập thành Dân-Chủ rồi, cho đến ngày cả toàn dân thành lập trong nước Pháp đảng trọn quyền tuyên-cử, có phải là mau lắm. Tính ra đã chẳng 82 năm, từ năm 1789 tới năm 1971.

Trong khoảng 82 năm ấy, Đế-quyền đánh đổ Dân-quyền hết hai lần, quân quyền đánh đổ Dân-quyền hết một lần. Đến năm 1871, Dân-Pháp mới đánh đổ Đế-quyền lần thứ nhì, lập Dân-Chủ lại đảng lần thứ ba. Từ ấy đến nay Dân-Pháp mới trọn hưởng đảng quyền tuyên-cử.

Nghĩ đến các việc trong nước Pháp trong khoảng 82 năm ấy, mà dùng minh rủa ợ, vì dân trong nước Pháp chia ra làm hai phái: một phái vâng theo Quân-quyền với Đế-quyền, còn một phái vâng theo Dân-quyền; rồi đánh nhau giết nhau chết chẳng biết bao nhiêu người Anh-tai, tuấn kiệt, chẳng biết bao nhiêu nông phu thầy thợ.

Lấy đó mà xét đến công nghiệp của tiền-nhơn Dân-Pháp, thì đáng kinh đáng phục cái lòng nhiệt-thành, cái tinh thần nhẫn (Persévérance) của dân-tộc biết là chừng nào.

Chư độc giả nghĩ đó mà coi, có phải Dân-Pháp lập thành dân-quyền mà hưởng đến nay, thật là khổ nhọc lắm chăng !

Vì vậy nên cái Dân-quyền là quí lắm trọng vô ngần, vô hạn.

Mà cái quyền tuyên-cử đại-biểu thay mặt cho dân, là một phần lớn trong cái Dân-quyền, nên chỉ cái quyền tuyên-cử cũng rất cao trọng rất quí hóa vậy. Ta phải nên kính trọng quyền tuyên-cử mà Chánh-Phủ Pháp mới chịu cho một phần công-dân rất hiếm hoi trong nước ta đảng hưởng.

Những người đã đảng hưởng quyền tuyên-cử, mà không chịu hưởng, là người khinh bí từ tiện cái giá trị rất quí hóa, rất cao trọng của Quyền tuyên-cử, thì phải mang tội rất nặng cùng quốc-dân cùng xã-hội.

Xin chư độc giả nhớ rằng: Cái quyền tuyên-cử của cử tri bốn quốc ta đương đảng hưởng đây là quí trọng hơn cái quyền tuyên-cử của công-dân Pháp thấp hơn, vì mỗi vị cử tri ta thay mặt đến năm ba trăm dân khác, cho mỗi vị cử tri Pháp hưởng có cái quyền riêng của mình mà thôi.

Vì vậy cử tri xin chư vị cử tri đến các ngày nhóm bỏ thăm cử người Đại-biểu cho dân trong các Nghị-viên trong xứ, phải hết lòng lo đi đến đến là thăm mình mà bỏ vào thùng thăm, đừng bỏ qua.

Ấy mới thiệt biết kính trọng cái quyền tuyên-cử rất quí báu của mình đảng hưởng.

LÉ-QUANG-LIÊM đư BẦY

Xin nhớ

Bất vô đảng báo, xin viết một mặt giấy, và bỏ vào thùng; Chớ bỏ vào thùng báo ĐUỐC-NHÀ-NAM.

72 La Grandière Saigon.

Cuộc Tuyên-Cử

NGHỊ-VIÊN QUẢN-HẠT

NGƯỜI RA ỪNG-CỬ

Ông DIỆP-VĂN-GIÁP

Một cái dờ của ông DIỆP-VĂN-GIÁP

Ông DIỆP-VĂN-GIÁP, ra ứng cử dờ cho cử-tri ba tỉnh Hậu-giang bầu lên thay mặt cho Đảng-bào.

Chúng ta là người có quyền chọn lựa người đại-biểu để bình việc quyền lợi cho mình, lẽ tự nhiên mình phải xét người ra ứng tên cho mình lựa, có cái tâm thành ngay thật, có tấm lòng vì nghĩa khinh tài, có nhiệt thành trọng công ích hơn tư lợi, có lẽ cái hư danh; hay là người thấy giàu mạnh thì binh họ, xu phụ theo, dờ nhờ cậy quyền thế mà bức ép dân nghèo, đem cả mấy triệu đồng-bào mà làm một hàng mua đi bán lại lấy lời, thâu vốn.

Chúng tôi muốn cho Đảng-Bào biết rõ người ra ứng cử, dờ cho dễ chọn lựa, nên chúng tôi chỉ một cái dờ của ông DIỆP-VĂN-GIÁP, cựu Nghị-viên Địa-hạt, đại diện chủ ở Sóc-trăng.

Thuở nay, người giàu trong nước, vãi Trời khắt Phật cho Chánh-Phủ vãi tiền để đem của chặt đầu lợi đa ta điếm mà dùng từ mấy trăm ngàn để Chánh-Phủ nghĩ ơn mà bang thưởng me-day danh dự.

Cải tánh ham khen thưởng ấy, người Tàu cũng có nữa.

Bởi vậy chủ Quốc-Đàm ra ba trăm sáu chục ngàn đồng để phụ thêm với Chánh-Phủ mà cất chợ Bình-Tây, cốt yếu của chủ là về sau này nhà-nước dựng hình của chủ.

Có ông khôn khéo biết lo xa, dầy dọ ta điếm để cho đất rộng lúa nhiều, thêm quan quyền-thế mà lần ta thân thiết, hầu như là lột cho được chức huyện phủ hàm, hay là me-day Canh-Nông, văn văn.

Có người nhà giàu, học rộng, thường hay lui tới với quan chủ-tỉnh, khi cho họ lu, khi tặng con công, lúc rước về nhà, cùng nhau dự tiệc, năm bảy tháng, một năm thân thiết, rồi dựa quyền mà đoạt đất của dân, dân thấy oai quyền không dám chống cự.

Ấy là người khôn ngoan, khéo tính, biết thừa thế mà lập thân; cho vợ béo con no cho mình sung-sướng. Đồng-bào làm thân muốn khổ, troi kệt thân ai. Ấy là người độc-thiện.

Ông DIỆP-VĂN-GIÁP lại không làm như người ta mới là lạ.

Ông có ruộng hơn ngàn mẫu mà là của ông mua, khẩn phần mình. Ông không cướp giật.

Ông chắt tầy hữu rộng, đường kiến thức càng sâu xa, nhờ ông đi du-lịch bên Âu-Châu mấy năm, ông quang sát tình thế nước ngoài; vậy mà ông không chịu thừa diệp cầu thân với quan tầy để cho dờ bề bợc lợi.

Ba mươi tuổi, sáu mươi nhà quèn. Ông ba mươi bảy tuổi mà không quen với một ông tầy nào cả, thậm chí đến quan chủ-tỉnh ông cũng không dám làm quen.

Ông hay giúp Annam, là người yếu thế, một khi trong tỉnh có hội hè chi, ông đem tiền giúp trợ.

Đối với người đồng-xã ông rất thiệt thà.

Mà đối với kẻ quyền ông rất cứng cỏi.

Như ông giàu có lớn, bề thế vững vàng, xu phụ theo kẻ quyền-quí để kiếm me-day hàm tước để như chơi, mà ông không muốn. Có một lúc kia nhà-nước kêu ông mà cho chức huyện hàm, ông lại từ chối!

Đó là cái dờ của ông DIỆP-VĂN-GIÁP!

Chúng tôi đã chỉ rõ; vậy để cho đồng-bào tự ý mà chọn lựa người cho xứng đáng thay mặt, cử người nào ngày sau họ không vì hư danh hay là tư lợi mà phản nghịch lại Đảng-bào.

CÔNG-TRỰC

Cuộc tuyên cử Nghị-viên Quản-hạt ngày 7 Octobre 1928

Hỡi chư vị cử tri !
Xin chư vị cử tri nhớ rằng cái quyền tuyên cử Đại-biểu cho dân mà chư vị đương đảng hưởng, là quí trọng lắm! Là thăm của chư vị là vận mạng của quốc dân!

Nên chỉ đến ngày 7 Octobre tới đây chư vị phải gán công đi cho đến trước thùng thăm đem lá thăm mình mà bỏ vào đó, đừng cử người thay mặt cho dân trong ba tỉnh Càn-thơ-Sóc-trăng-Ba-liêu.

Ấy là một phần trách nhiệm rất trọng của chư vị đối với quốc dân với xã hội đó. Xin chớ bỏ qua!

D. N. N.

Dùng-quen

Tiền mua báo ĐUỐC-NHÀ-NAM
gửi cho :
M. LÉ-QUANG-LIÊM đư BẦY
72 La Grandière Saigon.

CUỘC TUYỂN-CỬ NGHỊ-VIÊN QUẢN-HẠT

Trong ba tỉnh, Cầntho, Sóc-trang, Bạc-liêu;
trong ngày mùng 7 Octobre 1928

Bài lịch-trần của ông Diệp-văn-Giáp cựu nghị-viên
Địa-hạt tỉnh Sóc-trang

Đến ngày mùng 7 Octobre tới đây Quanh Thống-Đốc Nam-Kỳ sẽ mở các cử cử-tri trong ba tỉnh Cầntho-Sóc-trang-Bạc-liêu nhằm lại chọn cử một ông Nghị-viên Quản-hạt để cho ông Ngô-văn-Huân, một xin từ chức.

Phần đông bạn đồng tâm đồng chí cùng tôi nghĩ cho tới một người công dân có thể nghiên vài chung gánh vác quốc-dân với chín ông đương kim Nghị-viên Quản-hạt đang, nên khuyên tôi đến giữa công chúng mà xin chức quí ông cử tới làm đại-biểu thay mặt cho đồng-ban trong ba tỉnh ấy. Tôi vì phần sự công-dân, nên phải vâng chịu ra xin lãnh gánh vác phần trách nhiệm rất nặng nề, khó nhọc này.

Tôi thăm hỏi tới vậy chờ phần tốt tại không cao, tri không rộng, có sức đủ mà làm phần sự quốc-dân Đại-biểu cho hoàn-toàn chăng?—Thì thân lương tâm tôi trả lời rằng: «Miễn là lòng tôi chơn chành, dạ tôi nhiệt-thành, tôi biết chọn «đường lẹ nước lợ dân mầnoi theo, tôi biết thấy lỗi hại dân «hại chúng mà xa lánh, tôi nhớ tôi là công dân annam phải «lo báo chữa quyền lợi cho quốc dân Annam, thì tôi là «người có sức đủ mà làm Đại-biểu dân Annam».

Nếu phải có các tư cách ấy mới gánh vác một phần trách nhiệm này, thì tôi có gan dám nhận chớ tôi có đủ sức làm Đại-biểu quốc-dân nơi Nghị-viên Quản-hạt.

Lúc thiếu niên, tôi vì thân thể không tráng kiện, nên không có thể ở tại trường mà học tới cùng dường như chúng bạn đang—Nhưng sau khi tôi thành nham rồi, như gia-nghiệp rộng lớn, và vì chỉ tôi muốn tìm tới học hỏi dạng mô mương đường học thức tới thêm rộng rãi, để lo làm việc ích nước lợi dân trông muốn một, nên tôi có du lịch cùng trong nước Pháp, nước Bỉ, (Belgique) nước Ý (Italie), trong một năm trời. Vì vậy ngày nay sự nghề thấy tôi được rộng thêm chút ít, có lẽ đủ để lo làm việc công ích, cho xứng đáng phần công dân trong xứ.

Chương-trình của tôi là chương-trình chung của chín ông đương-kim Nghị-viên Quản-Hạt mà quốc dân đã công nhận.

Tôi nguyện do theo đó mà làm cho hoàn-toàn phần sự đến cùng.

Xin chur quí ông đến ngày mùng 7 Octobre đây, vui lòng rập nhau đem là thăm của chur quí ông đến tại thưng thăm, cử tới thay mặt cho quốc-dân.

Tôi hứa chớ với chur quí ông rằng tôi sẽ dùng hết nhiệt tâm tôi mà làm cho hoàn-toàn phần sự và giúp chín ông đương-kim Nghị-viên quản-hạt làm cho Chánh-phủ rõ thấu các hi vọng của Quốc-Dân.

ĐÓN THỦ
DIỆP-VĂN-GIÁP Nghĩệp chủ,
Cựu Nghị-viên Địa-hạt
Đại-Hầu Sóc-trang.

Làm thông-tin riêng

Quí vị độc-tinh Nam-kỳ Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Cao-Mang và Lào, muốn làm thông-tin riêng cho báo «Đuốc Nhà Nam» xin gửi thơ đến toà soạn mà thương nghị.

Trong thơ phải nói rõ tên họ, tuổi, chức-tước, chỗ ở, và hồi-trước hay là hiện-bây giờ có làm thông-tin cho một tờ báo nào khác chăng? Nếu có thể chỉ cho bốn báo biết trong tỉnh có người nào quen với bốn báo mà bằng lòng tiến dẫn thì càng hay, bởi vì bốn báo cần lựa người thông-tin đáng tin cậy và đủ tư cách làm việc ấy.

Nhưng rj ở quí vị các chạ nhỏ, xin làm ơn cho biết chỗ ở cách tính lý là bao xa.

Bốn báo muốn đặt mỗi tỉnh nhiều người làm thông-tin, chớ chúng phải một người, cho nên tiếp được thơ của chur rj thì bốn báo sẽ vui lòng trả lời cho biết thể lý tiếp tục.

Xin lưu ý.

ĐUỐC NHÀ NAM

Muốn cho quí vị mua

báo trọn nam không
thiệt thời

Bốn báo định xuất bản hàng ngày, nhưng công việc sắp đặt chưa xong, phải tạm xuất bản một tuần lễ ở số trong vòng nửa tháng hay một tháng là cùng.

Muốn cho quí vị mua trọn nam không thiệt thời, bốn báo tính một cách đến mấy số báo thiếu của quí vị, là kể từ ngày 26 Septembre 1928 cho đến ngày 31 Décembre 1928, bốn báo sẽ gởi theo mỗi cái biên lai phần mua báo trọn nam, một cái giấy thưởng. Người mua báo trọn nam đem tiền đi mua giấy thưởng lại hiệu Khanh-Kỳ, đường Bonard Saigon (thị hiệu ấy sẽ chụp cho một cái hình, khổ 3-12 Tăm hình đầu và phần bốn báo chụp, nếu quí vị muốn lấy nhiều tấm thì hiệu Khanh-Kỳ tính tiền từ tấm thứ hai.

Trong nữ giới ai là người viết văn trước như ở nước ta ngày nay?

Trước khi đặt bút viết đến mấy hàng này, em đã tự hỏi em: «Người đàn bà có thể viết văn trước như ở nước ta ngày nay? » Mà cảm-thật từ đầu mà lại, làm cho em cứ bối rối suy-nghĩ là lung lay!

Ồ! Ai trái như kẻ trồng cây, thường hoa nhờ người vun tưới; nay chỉ em ta đã bắt được quả, bỏ được hoa, sao ta không hiểu: gốc nọ cây kia nhờ ai vun tưới?

Cái mầm khi mới gieo xuống đất, thật là dễ-dàng vô-giá, mà muốn được hoa xinh vậy thì người trồng tác tâm công-phu. Vậy mà thân ôi! Người trồng đầu công-phu khó-nhọc song trách bảy khách trần chẳng kẻ đoạt hoài!

Cũng như là nền quốc-vau của bạn nữ-giới ở nước-nhà ngày nay. Văn biết rằng phần đông chị em đã bước ra ngoài phòng thơ phú-kín, xông pha trong trường ngôn luận trên các mặt báo-chương đã thấy dư-luân nhôn-nhào, nào là có này, có kia, hồ-hào chành-tri, cao xướng nữ-quyền. Nhưng thử hỏi chị em trước khi phôi bày ý-kiến, giải-bay tư-tưởng trên một tờ báo hay quyển sách nào, thì chị em có ai dám tự chích rằng, tự mình giám-giới lấy mình không?

Sự đó là lẽ tất-nhiên, em chưa biết quyết-đoan thế nào, song lấy theo căn-trạng xã-hội tình thế chị em hiện-thời mà nói, muốn trả lời cái lẽ bí-quyết em đã hỏi trên kia thì thật là phần vắn lẩn.

Mấy ai đã chịu quàng-tâm khảo-cứu những vấn-đề gì mà mình chưa rõ nguyên-nhân? Thì thì vấn-đề em hỏi đây, tuy biết không trọng yếu, nhưng thiết-tưởng từ xưa nay, chị em cũng chưa hề chú-ý đến nào!

Một câu văn một lời nói, khi đọc tới còn phải suy-rĩ nghĩ, phương chi là kẻ tiên-phong trong đạo bình-nương-tử, hướng-dạo cho bộ tướng quân-thoả của ta mà chị em không lưu-ý đến.

Ồ! Đọc sách-vô mà không hiểu sự nước-nhà, khác nào người đi mà không trông phương-hướng. Từ những bao lâu, chị em ta viết sách, viết báo chỉ có ăn-tụng những tay nữ sĩ trước-danh và đời trước, như là:

Có Hồ-xuân-Nương, bà Nguyễn-thị-Điễm, có Tạ-dạ-Mãn, bà Huyền-thanh-Quang vân... vân... Nhưng các bà các cô ấy có danh chẳng qua là danh trong thi-văn mà thôi, kể ra việc xã-hội, việc làm ích lợi cho bạn khuê-môn thì chưa đáng mấy ai!

Ngay nay may mắn thấy một vị nữ-sĩ đầu tiên, một người đã từng «l non-sông mà làm việc ích-lợi, nếu người ấy chẳng ta không dám lòng tưởng đến để cho tên mặt một trong trí não, thì là oan-uổng biết bao!

Vậy thời muốn trả lời câu hỏi đặt ra đây, em xin thưa rằng: «Người nữ-lưu viết văn trước như ở nước nhà ngày nay có lẽ là Đạm-Phượng nữ-sĩ vậy.»

Tương đến Đạm-Phượng nữ-sĩ, ta phải kính mến khen tặng bà, ở về thời-đại nhà-nhem trong buổi bán-khai này, chưa có một người đàn bà nào dám-bạo ra viết văn mà bà tự đem tiếng chuông cảnh tỉnh, gióng trước muôn người, quay bút viết thành, gọi hồn mà chị em Trung Nam Hắc.

Bạn bạn thay! Dạn-đi thay! Sau khi tự-tưởng của bà truyền bá rộng rãi, thì từ đây mới thấy lên lần chị em tiếng tăm theo, lên tiếng ai-quân, khuê-chương nữ-giới.

Có gặp nước trương vì, chim sẽ lông chớp cánh, ngày nay chị em ta đã thả lòng vùng-vẫy, mặt tình thừa xước thả câu, vậy ta hãy nhớ đến ai là người đã cầm đèn soi sáng cho ta đi từ trước mà ta nên ghi ơn vào lòng.

Mong rằng nước ta sau này được làm bậc thái-hoa như bà xuất sản, dĩ cũng thau!

Đem phần son tó thành-quách Việt. Lạy bà-liều-chống nước-non Nam, Thì là một đóa hi-vọng chúng và bính-phúc chúng cho chị em Việt-Nam ta.

Vấn-đề «Ai là người nữ-lưu viết văn trước như ở nước ta ngày nay?» Em xin giải-bay như thế, chị em ai biết hơn và rộng rõ hơn xin tỏ vẻ lại và lượng-thí cho.

QUỐC-HOÀ Nữ-Sĩ

Văn uyển

CẢM-TÌNH GỬI VỚI NON-SÔNG

Đêm khuya dưới bóng trăng tà, Càng nhìn về ngọc càng sa giọt hồng. Hỏi người cách trở núi-sông? Xin-xôi biết thăm tâm-lòng ta chăng? Trượt sáu trăm dặm non ngàn, Tự lòng trăm mối băn-khoan canh dài! Xót mình đa-thiệt như ai.

Càng con-cái Lạc cũng nói-giống-Tiền. Mà sao kẻ quí người hèn. Sinh ra đôi bậc dưới trên thế mà.

Đã rằng dân-nước ấy ta. Mà sao dân-nước cách xa mấy trùng. Ngậm-người thay! Chừ tình-chung! Nước-non tở mặt anh-hùng là ai?

Thương ôi! mấy kẻ cắc-tát, Gương-san gánh-vác đôi vai nặng nề. Ngày xuân con én đi về, Chứa xuân dành để hoa lài phai màu.

Những điều trông thấy mà đau!

QUỐC-HOÀ Nữ-Sĩ

Coi tướng chủ mà đoán tánh nết người

Đã có nhiều người biết M. Nguyễn-văn-Niên là một ông thầy coi tay giỏi. Ông ấy lại còn có tài coi tướng chủ mà đoán tánh nết người.

Độc giả báo Đuốc Nhà Nam nên muốn thí tài M. Nên chớ thí cử viết dài hạn chữ gởi cho.

Monsieur HÁ-văn-Ngươn
107, rue Mac-Mahon
Saigon

Số báo sau sẽ có một bài M. Nên đoán tánh nết. Xin nhớ rằng không gởi đăng lên của người mượn đoán tánh nết.

VĂN-NỮ-GIỚI

Nhân đàm

Bạn xe kéo nói chuyện

Bà Lát. — May người thì vậy. Thôi, bỏ chuyện đó đi, đừng đọc nữa, cái thơ đa-cuội, dục-tước người ta vậy mà tốt lành gì, ai khen ngợi gì. Để tôi hỏi cái này đây nè.

Thằng a... tại mình đây, nghề công người ta như thiên hạ vậy, công ai đi đồng thuê, công phải có mỗi đứa một cái giấy năm năm như mớ giấy khấn đèn do giấy u-oe có ra-oách giấy an-phôn mà ngồi trên xe cho mình kéo đó vậy, mà sao mình lại kéo mà họ lại ngồi trên hồ «oách» hồ «gá» cho mình chạy tới thâu vậy?

Tám Cũt. — Cái đó tại Trời cho ai. Trời sanh có kẻ vậy người khác, chớ khấn đèn do giấy u-oe có ra-oách giấy an-phôn ngồi trên xe hết rồi ai kéo?

Chín Lẻ. — Không phải, cái đó tại cha mẹ mình cho tại ai, cha mẹ mình hồi còn hung thời a-hành ác-nghiệp chặt đầu lợn da người ta làm nhiều đầu gan ác nên trời trả báo bảy giữ cho con cháu tàn tật làm thân trâu ngựa mà đến tội đó chớ gì?

Sáu Thợ nhuộm. — Không phải, không phải, nói như già Tám cũng vậy, mà nói như lão Chín cũng vậy hơn nữa. Trích cho kẻ vậy, người khác, kẻ thì làm vua làm quan làm ông này ông kia sang trọng, an trên ngồi trạch trạch học vượn dốt trâu ruộng mình mông có bay thẳng cánh chớ chạy con dúi, kẻ hèn hạ không danh phận gì, không chức phận gì nghèo khổ nghèo khiến thiếu trước hụt sau, vợ con rách rưới, là kẻ bình đẳng vậy người khác, chớ trời cho mình giàu thì làm người ta rồi đây, trời nào bắt mình làm trâu làm ngựa hồi nào đâu, chớ phải trời muốn cho mình làm thân trâu ngựa thì cho đi làm thân trâu ngựa rồi có đâu ngày nay được ngồi dành dờ như vậy. Còn nói tại cha mẹ bình sanh ở ác, nên bây giờ cháu con phải tăng một, phải làm trâu làm ngựa ượng đến tội, nói như vậy lại còn mang thêm một tội đó tại cha mẹ là tội bất hiếu nữa. Cha mẹ nào mà không thương con, không lo cho con, chớ mẹ nào không muốn cho con đến lên ăn trên ngồi trước, đi ra thì quan yêu dân chuộng. Mấy anh không thấy hễ con nít nào mà ham rút ham chơi làm biến làm nhác khổ bốn khổ dạy cái cha cái mẹ thì bị có bác cha mẹ anh chị nhể nhể?

Thằng này nữa lớn có một cái xe kéo xe kéo chữ làm cái gì xong. Ấy có phải là tại...

Chín thợ cưa. — Ừ, còn họ nhể nhể «nửa làm làm mự chớ làm cái gì» nữa. Mà sao «mự» họ lại thua có thua bà, còn mình họ kêu «quần xe kéo» họ mang rất trên đầu, họ còn bắt tại đi đi nữa.

Chín Lẻ. Khoan, khoan, anh Chín, để nín nghe ông thầy chừa hình mẫu này thuyết pháp cho ta nghe.

Tám Cũt. — Thử cái thưng lỗ một húng giờ để nó dành dờ mà hời nhể nhể mà nghe làm quái gì. Mẹ! Dốc hoạt.

Bà Lát. — Già Tám này già mà còn thành da-còn, mở miệng ra chửi thì bốp khan, để coi thưng Sáu nói sao đã mà.

Tám Cũt. — Ừ! Thôi, nói đi, đi, hời-thưng hình-mẫu thuyết pháp nè... nói nữa đi, thuyết pháp cho mự đặng này nghe đặng tu, tao công tu nữa, nam-mô! Tôi tu đa, tôi nghe hòa-thưng hình mẫu thuyết pháp dạ, Nam mô, Đức nãi đi!

ĐINH-YẾN Lạc Trươc (sau sẽ tiếp theo)

Tiểu thuyết của Biều Chánh soạn

Bộ tiểu thuyết «Chết Phận Linh Đình» thuyết một nhứt hiện đương in.

Các nhà bán sách ở Saigon, Cholon, và Lạc tỉnh nếu muốn lãnh bản hay là mua và bán, xin gởi thơ thương nghị với:

Nhà in NGUYỄN-KHẮC 107, rue La Grandière SAIGON

Đông Pháp Thời Báo

tập thời nói riêng nói chung

Bên tòa soạn D. P. T. B. có ông Tân-Việt nào đó, vài tháng nay viết «Cầu chuyện hằng ngày» muốn cho thiên hạ khen mình có tài nói chuyện cả rồn, nên một đời khi phải dùng chữ hai nghĩa, nghĩa chánh thì dùng đúng, song nghĩa bóng không được tạo nhà.

Tôi phải nói đến tên ông Tân-Việt ấy buộc mình phải làm quảng cáo cho một người mới vào làng báo Annam chưa được ba tháng, là vì số D. P. T. B. vừa rồi ông Tân-Việt đó có đăng một bài ngạo bân làm hình vẽ trên đầu tưong số 3 báo «Đuốc-nhà-Nam»

Bên hữu về một người đàn bà Annam cầm đuốc, bên tả về một người đàn ông Annam cây rượng, có vậy thôi, mà ông Tân-Việt viết gầu nửa cột báo.

Báo Đuốc-nhà-Nam mới ra đời có tuyên bố rằng sẽ lấy lý nghĩ mà giao thiệp với đồng-nghiệp, nên chúng tôi không muốn trả lời cùng ông Tân-Việt.

Lẽ thì chúng tôi đáng nguyên van bài ấy, nhưng ông Tân-Việt nhìn tấm hình thấy một người đàn ông, một người đàn bà với một cái cây, rồi trở lại nói cả rồn rằng «cây đất thật» chúng tôi phải qui trọng độc giả báo Đuốc-nhà-Nam nên không có thể đăng bài ấy vào đây được.

Cầu chuyện nói khi nam banb em bạn đến ông con trai vậy vui được mà không nên đem lên trên mặt báo, xin ông Tân-Việt bớt chớ như vậy.

QUỐC-NAM

MỪNG TÂN TRẦN-SGƯ ANNAM

Bên báo hàn-hành nghề tin rằng ông Huỳnh-văn-Chín, gốc ở Cần-Giàu, em của ông Bác-vật Huỳnh-văn-Côn, một được vào làm Thơ-Ký Trạng-sư, nơi phòng van của quan thầy kiến Dubreuil.

D. N. N.

Giá bạc và giá lúa gạo

Ngày 8 Octobre 1928

GIÁ BẠC

100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50
100 franc	12.50

GIÁ LÚA

60 kilô	100 kilô
4.40	6.47
4.40	6.74
4.40	6.64
4.40	6.70

GIÁ GẠO

60 kilô	100 kilô
6.55	10.79
6.20	10.22
6.55	9.90

Tin tức

TÀU TÔI

Bên Pháp qua
Le Général Metzinger, 3-10.
Le Docteur Pierre Benoit, 3-10.
L'Amboise, 12-10.
Le Paul Lécat, 10-10.

Bên Tàu và Nhật qua
Le D'Artagnan, 12-10.

Ngồi Bắc rj
L'Azay le Rideau, 3-10.
Le Bouganville, 7-10.

TÀU CHAY

Qua Pháp
L'Azay le Rideau 6-10.
Le D'Artagnan, 10-10.
Le Bouganville, 10-10.

V Ra Bắc
Le Chef M. Mailhol 3-10.
Le Cap Verella, 4-10.
Le Claude Chappé, 4-10.

Qua Tàu và Nhật
Le Général Metzinger, 6-10.
Le Docteur Pierre Benoit, 7-10.

